

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT

11-955/2
16-09-2024

До
МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА
Сектор за правосудство
Ул. „Димитрие Чуповски“ бр.9
1000 Скопје

Предмет: Мислење по Предлог-текст на Законот за даночните поттикнувања за донации и спонзорства во активностите од јавен интерес

Врска: Ваш бр.11-657/1 од 01.02.2024 година

Почитувани,

Во врска со Вашето барање под бр.11-657/1 од 01.02.2024 година со кое барате мислење по Предлог-текст на Законот за даночните поттикнувања за донации и спонзорства во активностите од јавен интерес, Државната комисија за спречување на корупцијата врз основа на член 17 точка 2 од Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси („Службен весник на Република Македонија“ бр.12/2019), а согласно со Методологијата за антикорупциска проверка на легислативата, го дава следното

МИСЛЕЊЕ

По разгледување на доставениот Предлог-текст се констатира дека со овој закон се уредува давањето и примањето на донациите и спонзорствата со кои давателот и примателот можат да бараат даночни поттикнувања, целта на давањето и примањето, давателите и примателите, предметот, користењето, даночните поттикнувања и евидентирањето и контролата на даноциите и спонзорствата во јавните дејности. Со денот на отпочнување со примената на овој закон, престанува да важи Законот за донации и спонзорства во јавните дејности („Службен весник на Република Македонија,, бр.47/2006, 86/2008, 51/2011, 28/2014 и 153/2015).

Адреса: ул. Пресвета Богородица број 3, 1000 Скопје - Република Северна Македонија

Adresa: rr. Presveta Bogorodica nr.3, 1000 Shkup - Republika e Maqedonisë së Veriut

email: contact@dksk.org.mk

tel/tel: +389 2 3248 930

<https://www.dksk.mk>

По извршената анализа и антикорупциска проверка на одредбите од предложениот текст, Државната комисија за спречување на корупцијата во однос на одредбите со кои се врши техничко термилолошко прецизирање и усогласување, нема забелешки.

Така, при определување на значењето на одделните поими во членот 3, иако евидентно е дека недостасува поимот „јавен интерес,“ законодавецот тоа го уредил во член 4 со поднаслов „Активности од јавен интерес,“ каде го определил поимот во смисла на овој закон и областа во која може да се јават, а пак во став 2 од истиот член доуредил врз основа на кои акти се утврдува активноста од јавен интерес.

Понатаму, се констатира дека со член 5 од Предлог-текстот законодавецот дава можност со посебни закони поинаку да се уредат прашањата поврзани со даночниот третман на донирањето и спонзорирањето во областите од јавен интерес. Иако начелно одредбата која дава ваква можност може да претставува ризик од корупција, преку анализа на овој член се констатира дека самата одредба има ограничувачки карактер како заштитен механизам со тоа што пропишува дека со другите закони не може да се ограничуваат правата предвидени со овој закон. Ако се има предвид дека активностите од јавен интерес може да се преземаат во многу области кои се уредени со различни законски прописи, се оцени дека е оправдано што законодавецот дава можност со посебни закони поинаку да се уредат одредени прашања, притоа имајќи предвид дека со ограничувачкиот карактер е обесилена ваквата одредба и минимизиран е ризикот од корупција.

По извршената анализа се детектира ризик од корупција во следните одредби:

1. Во член 7 став (2) од предложениот текст се пропишува дека давател на донација и спонзорство не може да биде политичка партија, а преку компаративна анализа со соодветната одредба од постојниот закон кој е во сила, се констатира дека давател на донација и спонзорство не може да биде физичко и правно лице чие дејствување не е во согласност со Уставот, законите на Република Македонија и со меѓународните договори кои ги склучила или им пристапила. Оттука, евидентно е дека со одредбата од предлог текстот се минимизира ограничувачкиот карактер и се пропишува дека давател на донација и спонзорство не може да биде само политичка партија. Доколку се земе предвид дека активностите од јавен интерес може да се преземаат во многу области, Државната комисија цени дека со предложената одредба со која се определува само еден ограничувачки услов и тоа

политичка партија да не е давател на донација и спонзорство, претставува недостаток или во најмала рака не постојат доволно превентивни механизми како регулаторен ризик од корупција согласно Методологијата за антикорупциска проверка на легислативата. Овој регулаторен ризик може да продуцира повреда на прописите од позитивното право на РСМ, поради што се препорачува да се преиспита оваа одредба и да се проучи потребата и основаноста од пропишување и на други ограничувачки услови.

2. Во член 8 став (3) е утврдено дека:

“Примателот на донацијата станува сопственик на донацијата и ја користи исклучиво за:

- вршење на активностите од јавен интерес запишани во Регистарот на приматели на донации и спонзорства за активности од јавен интерес во согласност со член 4 и 6 од овој Закон;
- намената определена во договорот за донација, ако давателот и примателот склучиле договор за донација;
- намената за која е отворена телефонска сметка во случај на теледавање; или
- целта за која е организиран настан, кога станува збор за прибирање на средства на организирани настани.”

Се констатира дека недостасува одредба што ќе уредува што ќе се случи со предметот на донација, доколку истиот не се користи исклучиво за овие четири таксативно утврдени намени односно цели, а ниту пак се предвидени казни одредби во делот на прекршочните одредби од Глава VII, доколку се постапи спротивно на член 8 став (3) од законот.

Во прилог на наведеното е и фактот дека во член 32 законодавецот предвидел прекршочна глоба само за примател на спонзорството, во случај кога нема да го користи спонзорството во согласност со договорот и предвидува обврска предметот на спонзорството да се врати на давателот согласно член 11. Независно од наведеното пак, во членот 11 од законот нема одредба со која се уредува постапката за враќање на спонзорството иако членот 32 упатува на истото.

Согласно наведеното се препорачува да се доуреди оваа одредба.

3. Понатаму во член 8 став (3) алинеја 2 зборовите “ако давателот и примателот склучиле договор за донација” и во член 16 став (1) зборовите: “Давателот и примателот на донацијата можат да склучат договор во писмена форма со кои ќе ги уредат целите, намената и посебните услови за донирањето.”, оставаат простор

за дискреционо одлучување на давателот и примателот на донацијата, бидејќи со наведените одредби се остава можност да се склучи договор за донација, но исто така може и да не склучат ваков договор.

Имено, само во став (2) на член 16 законодавецот предвидел задолжително склучување на писмен договор согласно прописите со кои се уредуваат сопственоста и облигационите односи, но само ако донацијата вклучува пренос на право на недвижен имот или пренос на права. За сите останати донации како на пр. уплата на финансиски средства (со исклучок на член 23 став 4) законодавецот не предвидел обврска за склучување на писмен договор.

Во смисла на наведеното Државната комисија цени дека Предлог-текстот треба да се преиспита и доуреди.

4. Во член 13 сторена е евидентна техничка грешка во нумерирање на ставовите, која што треба соодветно да се исправи.

5. Во член 13 став (8) законодавецот предвидел обврска за примателот на донацијата, односно спонзорството да го извести Министерството за правда за какви било промени во податоците запишани во Регистарот, но во главата за прекршочни одредби евидентно е дека законодавецот нема предвидено санкција доколку примателите не постапат согласно оваа одредба и не известат за настанати промени. Поради недостигот на санкции во оваа смисла, одредбата продуцира низок ризик на одговорност, а со тоа и можност за повреда на прописите на начин што субјектот нема да постапи и нема да извести за настанатите промени, а во праксата ова би останало несанкционирано, бидејќи законодавецот нема предвидено механизми за истото.

Се препорачува да се пропишат целисходни, пропорционални и соодветни санкции.

6. Во член 14 ставот (1) е недовршен, односно завршува со сврзникот “и”, поради што треба да се доуреди.

7. Понатаму во член 15 став (4) е уредено дека примателите на донации можат да ги користат донациите единствено за активности за кои имаат овластување/дозвола. Државната комисија од извршената анализа на доставениот Предлог-текст не може да утврди кој, каде и во каква постапка издава вакво овластување, односно дозвола и впечатокот е дека за прв пат термините “овластување/дозвола” се сретнуваат во оваа одредба, па оттука најверојатно се работи за термиолошка неусогласеност, која треба да се усогласи

или пак доколку законодавецот има друга намера, истото да се доуреди јасно и прецизно.

8. Во член 17 став (3) е утврдено дека: “За примените донации и спонзорства примателот издава писмена потврда на давателот што вклучува висината на примената донација во финансиски средства односно проценка на вредноста на примената донација и опис на намената за која е односно ќе биде употребена примената донација односно спонзорство.” Во ситуација која законодавецот не предвидел задолжително склучување на договор за донација без оглед на предметот на донација, тој предвидел обврска за примателот на донацијата да издава писмена потврда во која ќе се утврди вредноста на донацијата и опис на намената за која ќе биде употребена. Се оцени дека писмената потврда во никој случај не може да биде замена на писмен договор, ниту пак документ во кој ќе се утврди намената на донацијата.

Дополнително, во оваа одредба постои недореченост во смисла на тоа согласно кој закон и во која постапка ќе се врши “проценката на вредноста на примената донација”.

Иако во став (4) на овој член е утврдено дека формата, содржината и начинот на издавање на писмената потврда од ставот (3) на овој член ги пропишува министерот за правда, останува прашањето дали со овој подзаконски акт ќе биде уреден начинот и постапката за проценка на вредноста на примената донација. Доколку истото не се случи, вака формулираната одредба од предлог законот остава простор за различно толкување и различна примена од страна на различни субјекти кои ќе се јават во улога на приматели на донација.

9. Во главата на прекршочни одредби во член 32, како сторител на прекршокот е предвидено само правното лице-примателот на спонзорството, а не и примателот на донацијата, иако законодавецот во одредбата се повикува на член 11, кој се однесува на примател на донација и спонзорство, заради што може да се оцени дека не се опфатени сите сторители на оваа повреда и ваквата одредба може да претставува правна празнина, која може да продуцира неказнивост за сите можни сторители. Понатаму, во истиот член законодавецот покрај тоа што ја пропишува висината на глобата за ваква повреда, предвидел дека во ваков случај предметот на спонзорство се враќа на давателот на спонзорството согласно член 11, но заради отсуство на одредби со кои се пропишува кој орган е надлежен ова да го спроведе, во која постапка, како и начинот на кој се врши враќањето на предметот на спонзорството, останува можноста за различно толкување. Заради наведеното, Државната комисија цени дека во оваа смисла е потребно законодавецот ова да го

уреди јасно, прецизно и во согласност со позитивното право, со што би се отстранил секој сомнеж за различна примена на овие одредби.

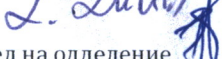

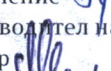

10. Во член 34 недостига прекршочна санкција за одговорното лице во правното лице, заради што останува дилемата кои биле причините законодавецот да одлучи само за овој прекршок да определи неказнивост за одговорното лице во правното лице за разлика од претходните прекршоци, па во оваа смисла се препорачува да се преиспита дали ова била намерата и дали постои за тоа основана оправданост или пак одредбата е недоуредена и во тој случај треба да се отстрани овој регулаторен ризик. Одговорното лице не е опфатено ниту со член 35 став (2) каде е пропишано дека одмерувањето на висината на глобата за правното лице се врши согласно Законот за прекршоците („Службен весник на Република Северна Македонија, бр.96/2019), иако во претходните прекршочни одредби се пропишани санкции и за одговорното лице во правното лице, што ја прави и оваа одредба недоуредена.

Надлежноста на судот да ја води прекршочната постапка и да изрекува прекршочна санкција е уредена во член 35, но во предложениот законски текст не е уредено кој е овластен подносител да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд, заради што се препорачува во оваа насока да се преиспита оваа одредба.

11. Воопшто целиот текст на предлогот има потреба редакциски да се подобри.

Од аспект на Методологијата за антикорупциска проверка на легислативата, Ви го доставуваме ова Мислење со цел да се минимизираат ризиците од корупција и судир на интереси кои може да резултираат од легислативата.

За преземените активности навремено да не известите.

Изработил: Д.Д., советник
Проверил: А.С., раководител на одделение
Контролирал: Б.В.Б., помошник раководител на сектор
Одобрил: М.К., раководител на сектор

Заменик претседател

Сервет Демири